

آتالار سۆزلری و مثل لر

خوی واریانتی

توپلایانلار: خورشید مقدم - اورین مقدم (خوی - ۱۳۸۱)

اؤن سۆز:

سینه لرده و دیل لرده یاشایان، فراستلی آتا - بابالاریمیزدان میراث قالان حکیمتلی و دیرلی سۆزلر البت کی بوگون و گله جک یاشایشیمیز اوچون یارارلی اولای بیلرلر.

بو بارلی سۆزلرده بیر نفر یوخ، بلکه بیر اسکمی میللتین دوشونجه سی گؤرونمکده دیر. اونلاری اجدادیمیز چئشیدلی موقعیتلرده گله جک نسیل لرین دردینه دیسین دئییه سؤیله میش و مین ایللر سینه لرده یاشایاراق، بوگون الیمیزه چاتمیشدیر.

اونلاری توپلاماق و اوندان اونملی یازیلاریمیزدا یئری گلدیکه ایشلتمک، آتا - بابالریمیزا اولان بورجوموزو اؤده مکله یاناشی، ایندیکی و گله جک نسیل لریمیزه دیرلی سۆزلر و بیلگی لر اؤیرده جکدیر.

بو اساسدا اکثر یاشی لار دیلینده یاشایان گؤره جگینیز آتالار سۆزلری و مثل لری توپلایاراق، دیرلی قوللاریندا سونوروق. ولسون کی اونلاردان یارالاناسینیز.

بیر پارا آتالار سۆزلرینده ایشله نیلن سۆزجکلر حیا و حؤرمتمدن اوزاق اولسالاردا، آنجاق اونلاری حذف ائتمگی حئیف گؤردوک. هر حالدا بو سۆزلرین گله جک اوچون ثبت اولماسینا گؤره باشقا چاره یوخ ایدی. اؤنجه دن بو بابتدن عونور دیله بیریک.

آ،ع:

۱- آز ایدی آج آدم بیری ده دوشدو پاچاران.

۲- آج قودورغان اولار ، چیلپاق اونیغان.

۳- آدین نه دی (نه دیر)؟ - رشید. بیر یینی دی، بیرینی ائشید.

۴- آغا گتیرسین نوغالا. خانیم داسالسین چووالا. (قناعت سیزلیک)

۵- آرتیق خرج ائوی بیخار.

۶- آدم قوندوغو ئیرده، کؤچدوگوئیرین قدرینی بیلر.

۷- آراندا بوغدادان اولدوم، بغدادا خورمادان.

۸- آدادا قورد آز ایدی بیری ده گمی ایله گلدی.

۹- آتین دای دیر، ایشین زای دیر.

۱۰- آختاران تاپار.

- ۱۱- عاغیل باشدا اولار، یاشدا اولماز.
- ۱۲- آرپا اکن، بوغدا بیچمن.
- ۱۳- علغیلین آچاری دیلدیر.
- ۱۴- آجین آندی، آند اولماز.
- ۱۵- آزی بیلمه ین چوخودا بیلمز.
- ۱۶- آلاله ووران آغاجین سسی چخماز.
- ۱۷- آتی آتین یانینا باغلاسان، یا هالین گۆتورر یا خۆیون.
- ۱۸- آرواد وار کیشی نی کیشی ائلر، آرواد وار کیشی نی ناکیشی ائلر.
- ۱۹- آغاج بار گتیردیکجه باشینی آشاغی یا ایر.
- ۲۰- آلاله بیر طرفدن باغلایار، بیر طرفدن آچار.
- ۲۱- آلاله یانديران چیراغی هئچ کس کئچیرده بیلمز.
- ۲۲- آغاجی اۆز ایچیندن مور یئیر.
- ۲۳- آیدا - ایلده بیر ناماز، اونودا شئیطان قیماز.
- ۲۴- آز وئر چوخ یالوار، چوخ وئر آز یالوار.
- ۲۵- عاغیللی سویو پوخسلویه - پوفلویه، دلی وورار چایدان کئچر.
- ۲۶- آسلانین ائرکک - یشی سی بللی ائلر.
- ۲۷- آغیزدا یئیلن اوزدن بللی ائلر.
- ۲۸- آنا گزن بوداقلاری بالادا گزر.
- ۲۹- آلینجی نین عاغلی اولسا، ساتیجی یا بیر شئی قالماز.
- ۳۰- آخیرین چکدیرمه میش، آتینی آلیر.
- ۳۱- آتلی نین پئشه سی پیادایا لوغاز دئمکدیر.
- ۳۲- آغا دئدی آش قاپینی، اؤرت قاپینی.
- ۳۳- آرانى پول آچار، میدانى قیلینج.
- ۳۴- آدام اۆزو قوجالار، گۆیول قوجالماز.
- ۳۵- آدامی آدام ائله ین پارادیر، پاراسیز آدامین اۆزو قارادیر.
- ۳۶- آیران تاپمیر ایچمگه، چادیرا، تومانی گئدیر سیچماغا.
- ۳۷- آغلامایان اوشاغا ممه یوخدور.
- ۳۸- آدامین باشی کنده طرف، آیاغی شهره طرف اولسا، آیاغی باشینان قیمتلی دیر.
- ۳۹- آدامین گۆزونه اۆزگه زمیسی دوز گۆرونر، اۆزگه آروادی قیز.

- ۴۰- عادت دیر، کولک هارا، توستوده اورا.
- ۴۱- آت اۆلنده ایتین توودور.
- ۴۲- آتینی الدن وئرن، عیصمتیندن الدن وئرن.
- ۴۳- آتینا باخان، ایتینه باخار.
- ۴۴- آتی یولدا، ایگیدی زورداسینا یارار.
- ۴۵- آتی یئریشیندن، ایگیدی دوروشوندن تانی یارلار.
- ۴۶- آت اولر، نالی قالار.
- ۴۷- آدام تلسنده، چالباش اولار.
- ۴۸- آنلی آچیق یاشاماق اؤچون: ۱. صغیر مالی یئمه، ۲. کبیلی آروادلا باش - باشا قویما، ۳. نوزول یئمه.
- ۴۹- آروادین عاغیلی اولسایدی، نییه داششاقلاری دؤشونده اولوردو؟
- ۵۰- آروادین عاغیلی تویوق جن دا اولماز، تویوغون دا هچ عاغیلی اولماز.
- ۵۱- آتی آلامیش آخیرینی چکدریر.
- ۵۲- آلاهی قاداسینی آلیم، یاغی یاغ اوسته تور، یامانی دا یامان قویور.
- ۵۳- آدامین شانسی اولسا، اؤزگه نین تویوغو اونون سامانلیغیندا یومورتلار.
- ۵۴- آرواد مالی اششک سه تیری اولار، کوچه قاپی سیندان آسلانار، بیر آدام اشیگه چیخاندا دیر تپه سیندن، بیر ایچری گیرنده.
- ۵۵- آشیق همیشه اومبا دورماز.
- ۵۶- آلام، یاتارام، حالوان چاللام. (آلارام. یاتارام، حالوانی چالرام). (حسابیوا یئتیشرم)
- ۵۷- آغزین کؤرک، بؤرنون کؤرک، اله گول بیزده گولک
- ۵۸- آتین آریغینا یابی دئیرلر، ایگیدین یوخسولونا دلی.
- ۵۹- آش، قاپی یا کیمی یولداش.
- ۶۰- آلاسه دؤشگیوی یونگول ائله سین. (مریض اوچون دئییلر).

ب:

- ۱- بیر ائشیگه، ایکی پیشیگه!
- ۲- بیر میثقال زعفران آلاچاق، باتمانین سوروشور.
- ۳- بیرینی بولورسن (بیلیرسن)، دوققوزونو بیلیرسن.
- ۴- باققال داشدان کسر، شیطان کیشمیش دن.
- ۵- بوی دئین ایگید بگ ا.لانماز.
- ۶- بر یئرده اوتور کی دورمایاسان.

- ۷- بیرلیک هاردا، دیرلیک اوردا.
- ۸- بوگونون ایشینی صاباها ساخالما.
- ۹- بیر دلی بیر داش قویویا سالار، مین دنه عاغیلی چیخاردانماز.
- ۱۰- بیر آرخا سؤ گلسه، ایمیدوار بیرده گله.
- ۱۱- بوشدان بیر چیخاندا، برکدن ایکی چیخار.
- ۱۲- بیرینی یئ، بیرینی یئه، بیرینی دئ بیرینی دئمه.
- ۱۳- بیزه گلن بیزه بنزر، بیزدن گئدن هرزادا.
- ۱۴- باشینا گلن باش یاخچی اولار.
- ۱۵- باجینا سؤز دئمه، باجی نین باجیسی واردیر.
- ۱۶- بگ ئرن آتین دیشینه باخمازلار.
- ۱۷- بورجلو بورجلوون ساغلیغینی ایستر.
- ۱۸- بیر آغاجین دیبینده مین قویون یاتار.
- ۱۹- بوستانچی قولاغی آغیر ائشیدیر.
- ۲۰- باشماقلارین ووردو قولتوغونا گئندی.
- ۲۱- بئکاردان هم یئر بئزار دیر، هم گوی.
- ۲۲- باشا بیر دلک، گؤته ایکی ماما.
- ۲۳- بالیق ایستیه نین گؤتو بوزلو سودا قالر.
- ۲۴- باشین ایشینی آیاغا تاپشیرماق اولماز.
- ۲۵- بیر ایشی یولونجا قویونجا جانیمیز گلیر بوغازیمیزا.
- ۲۶- باغدا اریک واریدی، سلام - علك واریدی؛ باغدا اریک قورتولدو، سلام - علئیک قورتولدو.
- ۲۷- بیر آت بیر ایگیدی، بیر ایگید بیر ائلی قورتارا بیلر.
- ۲۸- بیر الین اود اولسا، او بیرى سو اولسون
- ۲۹- بولوت آلتدان چیخان گؤن، یاشماق آلتدان چیخان دیل.
- ۳۰- بیزیم آغیلدان یئیر، اؤزگه نین آرخاجینا قیغلابیر.
- ۳۱- بیلیمیرم ماللانین آندینا اینانام، یوخسا خوروزون قویروغونا.
- ۳۲- باشین آیاغان (آیاغیوا)، آیاغین باشماغان (باشماغیوا).
- ۳۳- بیر باخ آشاغی، بیر باما اوزوندن یوخاری.

۱- جئالغالیغا گئمه میش کلف اوغورلايیر.

ج:

- ۱- چنخ بیلن چوخ چکر.
- ۲- چیخان قان داماردان دورمان.
- ۳- چیراق اؤز دیبینه ایشیق وئرمز.
- ۴- چوبانین تۇحفه سی چوروتمه لیک (چوتملیح) اولار.
- ۵- چؤرگین وار ایشین ایشدیر، یوخسا چؤرک سنه ایشدیر.
- ۶- چوخ بیلرسن آز دانیش.
- ۷- چوخ یئمکلک آز یئمکلک دن ده قویار.
- ۸- چکسن زحمت، یاغار نعمت.
- ۹- چیرکین سن دور بوردا، من کئدیرم گؤزل دالیسینا.
- ۱۰- چؤرک آتل اولسون، سن پیادا. (چؤرک آتدا اولسون، سن یئرده).
- ۱۱- چوخ یاشایان چوخ بیلمز، چو دولانان چوخ بیلر.
- ۱۲- چینار آغاجی سینار، لاکین ایلمز.
- ۱۳- چؤرگینی قونداغیندا تاپمایبیدیر.
- ۱۴- چؤلوم (ایشیگیم) اؤزگه نی یاندیریر، ایچریم اؤزومو
- ۱۵- چؤرگی وئر چؤرکچی یه، بیر دنه ده آرتیق وئر.

د:

- ۱- دوز یولدا یئریم میر (یئرینه بیلیمیر)، شوومدا شیلاق آتیر.
- ۲- دوه نی بالا تاپشیر آلاها.
- ۳- دوزو ئیی نمکدانی سیندیریر. (دوزدانی سیندیریر).
- ۴- دالدان آتان (آتیلان) داش، توپوغا دیر.
- ۵- دیندیرمه دیرچینی، درد آلیب ایچینی.
- ۶- دام دوروب بنانی سؤوویور.
- ۷- دیل زوور باش گئدر، قیچ زوور باش قانار. (قانی یار)
- ۸- دوست آلمان، دوشمن گلمز.
- ۹- دیشین آغریر، چکؤ قورتول. قونشون پیسدی کوچ قورتول.

- ۱۰- دین بیلمز، بیلن دینمز.
- ۱۱- دادسیز آشا دوز نئیله سین، عاغیل سیز باشا سؤز نئیله سین.
- ۱۲- دوه داغا چیخاندا قار یاغار (ایمکان سیز ایش)
- ۱۳- دیمه منه، دیمه بیم سنه.
- ۱۴- دوواری نم بیخار، اینسانی غم.
- ۱۵- دادانیسیان دولمایا بلکه بیر گون اولمایا.
- ۱۶- دئدی یاپیشارام قولاغیندان بو داغی دولانديرارام، دئدی: سن ده منله وارسان.
- ۱۷- دووارین او دالی غوربتدیر.
- ۱۸- دوست منی، آنسین، بیر دنه قوز ایله، پوک اولور اولسون، اولمور اولماسین.
- ۱۹- دلی یه یول وئر، الینه بئل وئر.
- ۲۰- دینچی دن دیندیک، یولچویا راست گلدیک.
- ۲۱- دوران اؤکوز سیچار یاتان اؤکوزون اوستونه.
- ۲۲- دودایدان (؟) دویداغ اوچودو. (از تالاب (؟) دویداغ (نوعی پرنده) پرواز کرد= کاری غیر ممکن) دلایی دان (؟)
- ۲۳- داغ دا یئریمه دی ابدال یئرسین.
- ۲۴- دولوسونا یئین دیرلر، بوشونا سیچانديرلار.
- ۲۵- دوغمادی، دوغمادی، فالاسینی دا ایچدی.
- ۲۶- دولانان آیاغا داش دیر.
- ۲۷- دئییلر، دئییرم.
- ۲۸- دريادا بالیق سؤوداسی اله مه.
- ۲۹- دئییرلرکی: زینقیروو گؤرمه ین قاطیرین بونونا زینقیروو آساندا یئریشینی ایتیرر. گرک جیلووونو برک دارتاسان.
- ۳۰- دول آرواد قوجایا گنده گنجه یاریسی پشیمان اولار.
- ۳۱- دوه گؤردون، قیغینی گؤرمه دین.
- ۳۲- دینمه ینین دیننی وار.
- ۳۳- دئدی گئدیرم گولوستانا قرنفیل درمگه، گولوستان ماهانادیر گئدیرم یاریمی گؤرمگه.
- ۳۴- دوه یه قانقال لازیم اولسا، اؤزو باشینی اوزادیب یئیر.
- ۳۵- دؤولتلی نین بؤزدومو (پیسدیغی) اؤرتولو اولار. (دؤولتلی بنزر داوارا، کاسیب بنزر کچی یه)
- ۳۶- دئییرلر بلکه حالوادا نوغالا وار، دا بیلیمیرلر درد ایله بلا وار.
- ۳۷- دوننی دئممه، بو گؤنو دئی، چؤرگی دئممه، دؤیونو دئی.
- ۳۸- دؤل کیشی نین ائوینده قالماق خطرلی، دؤل آروادین ائوینده قالماق شرلی.

۳۹- دئسن الا، دئیر گل آلا.

ای:

- ۱- ائودن گئتسه، بوجاقدان گئتمز.
- ۲- اله سؤز دئیرکی پیشمیش تویوغون گولمگی گلیر.
- ۳- ائو سؤز سوز، گور عذاب سیز اولماز.
- ۴- ائوی یاخجی ساخلا غافیل قوناقدان.
- ۵- ائل اوچون آغلایان گوزسوز قالار.
- ۶- ائو یاراشیغی اوشاقدیر، سفره یاراشیغی قوناق.
- ۷- ائوی گلیندن خبر آل، چولو چوباندان.
- ۸- ائششک ایشلر، آت یئیر.
- ۹- ائششگین دو عاسی مستجاب اولسا، کاروانسالار یولدا قالار.
- ۱۰- ائششگه دایی دئی، سنی چایدان کئچیرسین.
- ۱۱- ائلی یالان ساخلار، سورونو چوبان.
- ۱۲- ائششگینی ایتیریپ چولونو آتاریر.
- ۱۳- ائششگی کورپودن کئچدی، دئدی: قیغیم چؤلمگیوه.

ا، ع:

- ۱- اک هره واش، بی آغ لاواش، اک اره زن، بی خره زن.
- ۲- لیندن گلنی یئدی قبا چک.
- ۳- علمدارین اوچ باشی اولار.
- ۴- ال ائوین ایچی، سونرا (سورا) ائشیگی.
- ۵- الینه یئتیشه ینی حضرا عابباس مالی ائله بیر.
- ۶- الیندن گئدنه یانما، هر سؤزه اینانما، هر گلنه اوتانما.
- ۷- عمی گلیب دده اولماز، الا گلیب ننه اولماز.
- ۸- ار گرک، تئز گرک. بئز گتیر، تئز گتیر.
- ۹- الینی (الیوی) دلال الینه وئرمه بیبسن.
- ۱۰- اول دوشون، سونرا دانیش.
- ۱۱- ال مرد اولار، گوز نامرد.

۱۲-اره گنتمک هاسات (آسان) دیر، کوینگینی یوماق چتیندیر.

ف:

۱- فیلانکسین آخیریندا بیئتیر، فیلانی نین آغلینا قیغیر.

۲- فیلان کس، فیلان کسه هولاقوشموشدور. (زورا وئرمک)

گ:

۱- گون چیار پئشمان - پئشمان، آی اونا اولوبدور دشمان.

۲- گوز گزیه باخان اوزگه نی گورمز.

۳- گنجه نین قارانلیغی آخشامیندان بیلینیر.

۴- گۆزل آغا چوخ گۆزل ایدی، ووردو چیچک ده چیخارتدی.

۵- گنڈر بوستان قیراسی، قالار اوز قره سی.

۶- گنڈیر ناخیرا، گلیر آخیرا.

۷- گۆزلدن یارا سکیک اولماز، کئچلدن درد و بلا. (چیرکیندن درد و بلا)

۸- گورو واردیر کی کفنی ده اولاق؟

۹- گۆروشن کنده بلدچی لازیم دئییل.

۱۰- گوت ایسته بیر کۆزر دؤیه، اونودا بیر گۆزل دؤیه.

۱۱- گین اوستوردو، تولکو باستیردی.

۱۲- گۆزون آیاغین (آیاغیوین، آیاغی نین) آلتینی گۆرمور.

۱۳- گۆیچک آرواد گۆزه گلیم اولار، گۆزه گلیم آرواد باره سینده ده همیشه سۆز چیخار.

۱۴- گۆزونو آچ، گۆزومون ایچینه دیک باخ.

۱۵- گنٹ اوزونه دوست قازان، دشمن اوجاق باشیندا(دیر).

۱۶- گرک آدامین اؤرگی گنیش اولسون.

۱۷- گۆتومو سنه وئریم اؤزوم بؤیرومدن سیچی؟

۱۸- گزین گزمز، گزمگه دؤزمز.

۱۹- گۆتو وئریر اؤزگه یه، حامام پولوسونو بیزدن ایسته بیر.

۲۰- گییرمگینی باجارمیر، اوستوراغی توپ سسی وئریر.

۲۱- گۆتو ایه قابی آچماییب.

۵ - ح:

- ۱- هرزه نین قاباغی مرزه دی.
- ۲- حق سؤز آجی اولار.
- ۳- همیشه آی بولوت آلتیندا قالماز.
- ۴- حالوا دئمک ایله آغیز شیرین اولماز.
- ۵- هرکس گرک اؤز یورغانیجا قیچینی اوزادا.
- ۶- حیرص گلر گؤز قیزارار، حیرص گندر اوز قره سی قالار.
- ۷- هامی یا گلر گؤزلی قلم قاش، بیزه ده گلر دابانی جیریق کئچل باش.
- ۸- هرکس اؤزونه ائلر، کولو گؤزونه ائلر.
- ۹- همیشه بولاماچ (بولاماش) دیش چیارتماز.
- ۱۰- همیشه سئل کؤتوک گتیرمز.
- ۱۱- هر دده سی نین گوزونو چیخردانا کوراوغلی دئمزلر، کور کیشی نین اوغلو دئیرلر.
- ۱۲- هاییدی گلدیم، سیگیردیم گلدیم.
- ۱۳- هره اؤزونو بینر، دوه ده دیزی.
- ۱۴- هر زادین بیر حسابی وار، تزک بیغماغین ایکی حسابی، بیرینی بیغارلار، بیرینی چؤوررلر.
- ۱۵- هئچ اولماسا بازار ایتی قدر صداقتین اولسون.
- ۱۶- هر شئیین تزه سی، دوسون کوهنه سی.
- ۱۷- هئچ شئیدن ده باشی چیخمایان آدم، باشا کئچنده باشینی بلایا سالار.
- ۱۸- هر بئچه بیر قالاغین اوستونه قونوب خوروزلوق ائله بیر.
- ۱۹- هاواخت تولکو اولسان گل منیم چاریغیمین شیریسینی چئینه.
- ۲۰- هنک دن (شوخلوقدان) دیه نک چیخار.
- ۲۱- هم آما صاحب اولدو، هم داما.
- ۲۲- همدان اوزاق، کهریزی یاخین.
- ۲۳- هئچ کسین چیراغی سحره دک یانیق قالماز.
- ۲۴- حق باشی آغیر اولار، آما گلر یئتیشر. (طلب اگر دوز پول اولسا ووصول اولار).
- ۲۵- هامان سو. هامان دیک. (همان آش و همان کاسه).
- ۲۶- هارا ایشیقدير؟ پیه بوجاغی! (پیه بوجاغی هئچ واخت ایشیق اولماز).

ای:

- ۱- ایلانین یاریزدان زهله سی گئدر، اودا گلر تیگیلر گوزونون قاباغینا.
- ۲- ایت هورر، کاروان کئچر.
- ۳- ایت قورخان یئر هورر.
- ۴- ایشینی (ایشین، ایشیوی) برک توت، قونشونو اوغرو توتما!
- ۵- ایکی قیرانلیق ایش گوره جک، دوققوز قیرانلیق ضرر ووراجاق.
- ۶- ایت یاتار آغاج کؤلگه سینده، دئیر بلکی یاتیب اؤز کؤلگه سینده.
- ۷- ایت ایتلیگینی ترکیدسه، سومسونمگینی ترکیدمز.
- ۸- ایت قولاغینی کسن دن قورخار.
- ۹- ایشدن آرتماز، دیشدن آرتار.
- ۱۰- ایته کوک آتارلار نییه سی خاطرینه.
- ۱۱- ایشی وئر چؤرچی یه، بیردنه ده آرتیق ور.
- ۱۲- ایکی آروادلی کیشی گئجه مچیدده یاتار.
- ۱۳- اینسان هونرینه فخر ائدر، آتا - باباسینا یوخ!
- ۱۴- ایفاده ن یانسین کله جوش، نه دادی وار، نه دوزو.
- ۱۵- ایت پوخونو ایلدیریم وورماز
- ۱۶- ایته باخ قایساوادان پای ومور.
- ۱۷- ات ال چکدی، متال ال چکمدی.
- ۱۸- ایشی ایشچی یه تاپشیرارلار.
- ۱۹- ایش اؤز یئرینده، گؤروش اؤز یئرینده.
- ۲۰- ایت سوموگو سئوینه - سئوینه اؤدار، تاماشادی خیرته گینه ایلشند.
- ۲۱- ایگیدین یا آتینی آپارارلار یا آروادینی.
- ۲۲- ایت اولوب دوشوب چؤلر.
- ۲۳- ایلده، آیدا بیر ناماز، اونودا شئیطان قویماز.
- ۲۴- ایت قاچار، اؤز آیاغینی کسر.
- ۲۵- ایسلامیشین سؤدان نه قورخوسو.
- ۲۶- ایپ قیریلیب، دانا قاچیب. (ایش ایشدن کئچیب).

ک:

- ۱- کیریت (کیریت) چؤپویله (چؤپونین) شوربا قیز دیریر.

- ۲- کفن موته اولسا، اولن چوخ اولار.
- ۳- کئچل باشینا داوا بیلسه اؤزونه ائلر.
- ۴- کئچل اؤز باشینا یئتیشینجه توی الدن چیخار.
- ۵- کوپه یاغدان آغیر گلیر.
- ۶- کیشی نین دالیندا آرواد دورسا، اؤولاد بیر شئی ائله ینمز، اؤولاد دورسا، ائل بیر شئی ائله ینمز.
- ۷- کارین گؤتونه آغاج سوخورلار، دئییر نه تاققا تاقیر.
- ۸- کئچی قالب جان هایى نا، قصاب پیی آتاریر.
- ۹- کور کورا دئییر: چیرت او گؤزوه.
- ۱۰- کیشی نین سفئهی یا پهلوان اولار یادا شاخسی ده طبیلچی.
- ۱۱- کور توتدوغونو بوراخماز.
- ۱۲- کیشی نین یانشاغی اؤزو قیمته مینمز، سؤزو قیمتدن سالار.
- ۱۳- کیلیدلریوی دامیوا آتسینلار. (قارغیش) [اوله سن، ائوین باغلی قالا]
- ۱۴- کور آتین کور نالبندی اولار.
- ۱۵- کور کورا نه جور باخار، آلاسه دا اونا اوجور باخار.
- ۱۶- کاسیبین شئی یاتماز، دؤولتلی نین ایتی.
- ۱۷- کندلی نین باشی قیزیلدان اولسادا، دیبی مفرغ دیر.
- ۱۸- کاسیبی دوه اوستونده ایلان سانجار. (ورار)

ل:

۱- اله کؤچدو، یوردو قالدی.

م:

- ۱- مین دفعه اؤلچ، بیر دفعه بیچ.
- ۲- مچیدین قاپیسی آچیلما میش، کور دینچی قاپینی آلدی.
- ۳- مریضی یورغان - دؤشکده، اوشاغی بلکه، قوشودا اوواسیندا باساسان.
- ۴- موغان: موغان اولسا، بیر قویون ایکی قوزو، موغان موغان اولماسا، نه قویون نه قوزو.
- ۵- مرد اؤزوندن گؤرر، نامرد گؤزوندن.
- ۶- موفته سیرکه، بالدان شیرین اولار.
- ۷- مئشه چاققال سیز اولماز.
- ۸- من دئییرم خدییم، دئییر: نچه دنه اوشاغین وار.

- ۹- مین تومن بورجلو اول، بیر تلبه سامان بورجلو اولما.
- ۱۰- من دئییرم دامدان - داما، او دئییر گل جیریغیمی یاما.
- ۱۱- میلچک قانا قونار.
- ۱۲- منی گۆر، دردیمدن اؤل.
- ۱۳- منه ایش اولسون، چۆرک اولسون.
- ۱۴- من اولماسام ایکی ائششگین آرپاسینی بۆلنمز.
- ۱۵- ممه یئین واختدا قونداغا سیغمازدیلار.
- ۱۶- مئشه ده مئیوه نین دادلی سیننی چاققال یئیر.
- ۱۷- ماچی وئریب اۆزگه یه، اؤپوشو بیزدن ایسته بیر.
- ۱۸- میریغا وئیرسن چیراغی پوفلویه!
- ۱۹- منیم گۆتوم یئینی، فیلانکسین آغزی یئمه ییبدیر.

ن:

- ۱- نه سالسان آشینا (آشیوا)، اودا گلر قاشیغینا (قاشیغیوا).
- ۲- ننه نوه سئور، تاجیر دوه.
- ۳- نیسیه گیرمز کیسه یه.
- ۴- نه قدر واران قدریمی بیلمه دین، اؤلندن سونرا بیلگینه!
- ۵- نانجیبه سالام وئرنده، دییر: فیلان شئین گۆزومو چیخارتدی.
- ۶- نه ایشدن یاردیم، نه قیزدان.
- ۷- نه وئرمیسن آلا بیلیرسن؟
- ۸- نیشانلی اوغلان قمه باغلار گئدر. (کال و هاوایی اولار)
- ۹- ناھارا دومنک، شاما قصیده.

او:

- ۱- اوغلان ائوینده هئچ زاد یوخدور، قیز ائوینده تویدور.
- ۲- او پیس اؤلسون کی یئرینه یاخچی گله جک. (یاخشی سی گلسین)
- ۳- اوچویا داغی نیشان ررلر، ووو نیشان وئرمزلر.
- ۴- استوراغین قولونجا نه ربطی وار (نه خیری وار)؟
- ۵- اوغرو، اوغو اولماز، ائویئه سیننی دیرلیکدن سالار.

- ۶- او گۆز کور اولسون کی آشناسینی تانیما یا.
- ۷- اولان اوغلان اولسا نئيله بير دده ملینی، اوغلان اوغلان اولماسا نئيله بير دده مالینی.
- ۸- اوغلانی کللوکدن تاپ، روزینی آلاهدان ایسته.
- ۹- اوغرو ائله بیلر هامی اوغرو دور.
- ۱۰- او، ائله کۆپک دیرکی بی دومادی بیئر هورمز.
- ۱۱- اود اولماسا توستو چیخماز.
- ۱۲- اوند ا قورخورام سیچان، دششیگی نین ساتین آلاسیز.
- ۱۳- اوغرو یوواسینا داش آتماق، دلی یادینا چوماق سالماق.
- ۱۴- او قدر دیزی - دیزی گندیبلر کی گۆت وئرمگین قدرینی بیلر.
- ۱۵- اوت کۆک اوسته بیتر.
- ۱۶- اولار آشیمین سویو، اولماز باشمین سویو.
- ۱۷- او یئسین مینوهه - مینوهه، من یئتیم سینوهه - سینوهه، (او چوخ - چوخ، من آز - آز؟)

اؤ:

- ۱- اوردک قاز یئریشی گئدنمز.
- ۲- اورتولو قاپیدان مین بر بلا کئچر.
- ۳- اوردک گلیب قاز یئریشی گئدنمز، قاز وورار اوردگین قارنی آچیلار
- ۴- اؤز گۆزوند قیلی گۆرمور، اؤزگه گۆزوند تیر گۆرور.
- ۵- اؤزگه الی یارانیب کی ایلان توتا.
- ۶- اؤزو بیخیلان آغلاماز.
- ۷- اؤزونه ایینه باتیر، اؤزگه یه چووالدیز.
- ۸- اؤلو قویون سودلو اولار.
- ۹- اؤلمه اششگیم یونجا بیتینجه. یونجا گلیب حاصیلا یئتیشینجه.
- ۱۰- اؤزگه اوغلو اوغل اولماز، گلر دئیر، ایچر، گدر.
- ۱۱- اؤزوزده گۆزمه سک، قونشوموزدا کی گۆرموشوک.
- ۱۲- اؤزوموزه خمیر توتانمیریق، اؤزگه یه اریشته کسیریک.
- ۱۳- اؤزگه یه خیر توتوروق، اؤزوموزه اوماج اووانمیریق.
- ۱۴- اؤلومدن یاپیشماسان قیزدیرمایا راضی اولماز.
- ۱۵- اورتولو بازار دوستلوغو پوزار.

- ۱۶- اۆزون اوخو آتیرسان، اۆزون ده یایینی گیزله دیرسن.
- ۱۷- اۆزوم اۆزومه ائله یم، کولو گۆزومه.
- ۱۸- اؤللو گۆتو دادلی اولار.
- ۱۹- اؤکوز اۆزونه ایشله سه، بؤینو ایریلمز.

پ:

- ۱- پیشیک ایستدن بالاسین یئیر.
- ۲- پیس قونشو ادامی حاجاتلی ائلر.
- ۳- پولون وار گیریش، پولون یوخدور سوووش.
- ۴- پیشیگی اؤلدوروب، گۆز قورودور.
- ۵- پیشیگشن آغیزی اته یئتیشمز دئیر مینداردیر. (مورداری)
- ۶- پینه چی یه ددیلر: کۆچ، دئدی: بو منیم ایینم، بودا بیزیم.
- ۷- پیشیک دده سی نین خئیرینه سیچان توتماز.
- ۸- پیشیگینه توی توتور.
- ۹- پاخیلین گورو جهنمه دیر.
- ۱۰- پیشیک قویروغو قووالا (ناغاریا) دییب.
- ۱۱- پالانلی قجیر دئیر: داییم آلا (قوزغون) اولماسایدی، کلی کوتانی ایله گۆتورردیم.
- ۱۲- پوووا باخ، بوستان اک.
- ۱۳- پیس تویوق جیس یومورتلار.
- ۱۴- پولو یوخدور ایران ایچمگه، کورک ایله گئدیر سیچماغا.

ق:

- ۱- قوردان چوبان اولماز.
- ۲- قارین کینی، قارداش کینی.
- ۳- قویون اولمایان یئرده، کئچمی یه عبدالکریم آغا دئیرلر.
- ۴- قورد قویونلا اوتلاییر. (اوددویور)
- ۵- قیامتده اول قونشودان سوروشارلار.
- ۶- قیش گئدر اوزو قره لیک کؤموره (قره گوته یه) قالار.

- ۷- قره قویونون سودو بال دادی وئری.
- ۸- قونشو آجیغینا چکدی اوغلونون قوشونو چیارتدی.
- ۹- قورویان گۆزه قور دوشر.
- ۱۰- قیش چکمه ین بولبول، باھارین قدرینی بیلمز.
- ۱۱- قیصاص قیامته قالماز بنده اوزونه آلماز.
- ۱۲- قیلینج یاراسی ساغالار، دیل یاراسی ساغالماز.
- ۱۳- قیش باھارسین، گنج ناھارسین اولماز.
- ۱۴- قونشونا بیر دنه اینک ایسته، اؤزونه ایکی دنه.
- ۱۵- قالان ایشین اوستونه قار یاغار.
- ۱۶- قره بخت داغا گنتسه داغی دومان توتار.
- ۱۷- قولاق گونده بیر سؤز ائشیتمه سه کار اولار.
- ۱۸- قورد دومانلیغی سئور.
- ۱۹- قاز قانوندا بالاسی اؤزونه خوشدر.
- ۲۰- قوناق ائوین پیشیگیدیر.
- ۲۱- قوونو ور یتتیر، اوشاغی آرواد.
- ۲۲- قارداشلار ساواشدیلار، ابله لر سئویندیلر.
- ۲۳- قارین سنیندیر، سامانلیق کی سنین دئیل.
- ۲۴- قوون یئین قورتولدو، قاییق گمیرین قورتولمادی.
- ۲۵- قورخما او گوندن کی شاه قاپی سینی کورد آلا، قورخ او گوندن کی شاه دا اؤزو کورد اولار.
- ۲۶- قوربن اولوم زرگارا، زرگار سالیب پرگارا.
- ۲۷- قوردان قورخان قویون ساخالانماز.
- ۲۸- قیزیم سنه دئیرم، گلین سنه قاندریرم.
- ۲۹- قوتور کچی بولاغین باشیندان سو ایچر.
- ۳۰- قورد گلنده وای بیردنه لی نین الینا.
- ۳۱- قوز قابیغیندان چیخدی، قابیغی نی بینمه دی.
- ۳۲- قارا لامپایا راضی اولان یئرده، بختیمه چیراق چیخیب.
- ۳۳- قانمازی یئرینده اورتماسان. ائله بیلر قورخاقسان.
- ۳۴- قوناغا گۆره سوفره آچارلار.
- ۳۵- قارین دویوران آشی گۆز اوزاقدان تانیر. (تانی بیر)

- ۳۶- قیزکی دینگیله دی، گرک کؤچوره سن گئتسی.
- ۳۷- قاتیم ایستی آشالارینا سویوق سو.
- ۳۸- قیزیل تاختیم اولونجا، قیزیل باختیم اولسون.
- ۳۹- قوی سؤزلر یوخ، گؤزلر دانیشسین.
- ۴۰- قانع اولدوق قازا، اودا اؤزونو قویدو نازا.
- ۴۱- قمه بوندان اوزون اولماز، یارا بوندان آرتیق [اولماز]
- ۴۲- قدیمدن دئمیشرلر: آغاجدان ماشا، کوردن پاشا چیخماز.
- ۴۳- قوشون باشی کنده اول، گؤتو شهره، گؤتو باشیندان شرافتلی دیر.
- ۴۴- قری نینکی توماندان کئچیب.
- ۴۵- قونشو قیزی هیز اولار.
- ۴۶- قره چوخاسی دوروب. (شانسی دوروب)
- ۴۷- قره قویون، آغ قویون، باشینی یئره قویون.

ر:

- ۱- رحم ائله یین رحمه قالار.
- ۲- راواد بازاردا دیلینی ساخلا، کاساد بازاردا مالینی.
- ۳- رویابه، هرکس منی آلسا باتار ثوابه!

س:

- ۱- سو گتیرمز، گیلیف آغزینی یاش ائلر.
- ۲- سؤز سؤزو گتیرر، آرشین بئزی.
- ۳- سئرچه نمه نه دی، کله پاچاسی نمه نه اول.
- ۴- سو کاساسی سودا سینار.
- ۵- سو گلنده یولونو تانی یار.
- ۶- سئوین قوردون آغزی باغلی اولار.
- ۷- سؤز آغیزدان، اوخ یایدان، قوش قفسدن چیخسا، دا قاییتماز.
- ۸- سویو بیر کیزه وورارلار.
- ۹- سارالا - سارالا اؤلمکدن قیزارا - قیزارا اؤلمک یاخچی دیر.
- ۱۰- سو اولان یئرده تیموم باطیلدیر.

- ۱۱- سحر گئت ناخیرا، آخشام قئیت بوش آخیر.
- ۱۲- سیکی دمیر گل بونو گمیر.
- ۱۳- سن آغا، من آغا، پس اینکری کیم ساغار؟
- ۱۴- سن سایدیغینی سای، گور فلک نه ساییر.
- ۱۵- سویون یاواش (لام) آخانیندان قورخ، آدامین یئرہ باخانیندان
- ۱۶- سوخولما اورتالیغا الکچی نین قیل وئرنی کیمی.
- ۱۷- سؤز آچیق اولسا یاخشی دیر.
- ۱۸- سفردن گلنن آروادی اولاسان، حامامدان چیخانین اری.
- ۱۹- سوبایلیق سولطانلیق ایمیش.
- ۲۰- سؤز کیشی نین آغزیندان ائله توکولور، ائله بیل یای گونو گؤیدن دولو یاغیر.
- ۲۱- سئون آدامین گؤزونه نه قوهوم گؤرونور، نه قارداش.
- ۲۲- سیز کیشیلر هامینیز بیر یوانین قوشوسونوز.
- ۲۳- سوودالاشماق نیتی ایله پای گتیرمک، چوروک عادتدیر.
- ۲۴- سن ایش گوردون، من ده یاردیم.
- ۲۵- سوزیه قورد ووراند، وای بیردنه لی نین حالینا.
- ۲۶- سن گورن آغاجلاری کورکلیگه کسبیلر.
- ۲۷- سیچاندان اولان داغارجیق دیبی دالر.
- ۲۸- سیک اوزن گورموشدوک، دیب اوزن گورمه میشدیک.

ش:

- ۱- شیمشاد قاشیق ایله فارانسا پوو یئه گینه (گیلن).
- ۲- شبه ده (بیر کند ادی) نی شهر ائيله دی، بغدادی خراب.
- ۳- شیر آجیندان اولسه ده، تولکویه گؤز تیکمز.
- ۴- شئیطان ایله داری اکمیشیک.

ت:

- ۱- تییان دلیک، تاسن دلیک، گؤتوده قویوق اوسته لیک.
- ۲- تولکو تولکویه دئیر، اودا قویروغونا.
- ۳- تنبل آدام فیکیرلی اولار.

- ۴- تویوق یومورتاسینا باخار شاققیلدار.
- ۵- توکو واردی باش قوپادار (قوپاردار)، قوردون آدم بدنم (بدنام) اولار.
- ۶- تنبله دئدیل قاپینی اؤرت، دئدی ئیل اسر اؤرت.
- ۷- تیکه قارین دویورماز، محبت آرتیرار.
- ۸- تا وارایدیم بیلیم مدین کیم ایدیم، بیر گون دالیما گلدین کی یوخ ایدی.
- ۹- تزه گلدی بازارا، کوهنه دوشدو نظردن.
- ۱۰- تیکان ان گول گتورمز
- ۱۱- تویوغونا کیش دئسن قان دؤشر.
- ۱۲- توستو کؤتوکدن قورزانار.
- ۱۳- تولکو اولاندا گل منیم چاریقلاریمی چئینه.
- ۱۴- توی اوتاغینی گؤرمه میش، اوزونو قویدو تورپاغا.
- ۱۵- ویدا دونونو (دونووو) تانیدین.
- ۱۶- توی گئدر توزو قالار.
- ۱۷- تویدان سونرا ناغارا، خوش گلدین بایرام آغا.
- ۱۸- تییان تیيانا دئیر: دبیین دلیکدیر.
- ۱۹- طوطی قوشو اؤزونه باخدیقجا فرحلیب، اؤز گؤزللیگیندن مست اولار.
- ۲۰- تلسنین کونده س کوت گئدر.
- ۲۱- تیکه سینی تمناسیز باشقاسینا یئدیردن دیر.
- ۲۲- تویوق نالی، سئرچه سودو. (از شیر مرغ تا جون آدمیزاد)
- ۲۳- تالالی چالیر، قوربالی اویناییر. (قارام - قاریشیق)
- ۲۴- توکاندا پوخ ساتیلار، یوخ ساتیلماز.
- ۲۵- تازی دا هیزلیک اولماسا، دووشان سامانلیقدا بالالایانماز.

او:

- ۱- اوجوزلو اتین شورباسی اولماز.
- ۲- اوشاغی ایش دالیسینا یوللا، اؤزون ده دوش دالیجا.
- ۳- اوشاق سیچدی بیر یئر، گلین یاخدی مین یئر.

او:

۱- اولگوچ اولگوچ بیر بئله تیییه؟

۲- اورگی یانان، باش ساغلیغی وئر.

۳- اؤز وئرندہ آسترینی ایسته بیرسن.

۴- اوزو بزک، ایچی تزک.

و:

۱- وئرنا ال، آلان الین اوستونده دیر.

ی:

۱- یامان گونو عؤمرو آز اولار.

۲- یورغانا پول وئرمز، ایدیعیسی اولار آراسیندا یاتا.

۳- یئر برک اولاندا، اؤکوز اؤکوزدن گؤرر.

۴- یورغانا بورون، ائل ایله سورون.

۵- یاش دا قورونون اودونا یانار.

۶- یاریمادیق ایستی سیندن، کور اولدوق توستوسوندن.

۷- یا اؤلوم قدریمی بیل، یا گئدیم.

۸- یایشدان قورتولدوق دولویا راست گلدیک.

۹- یئمہ میبسنن (یمہ بیبسن) قاز اتینی، نه بیلیرسن لذتینی.

۱۰- یاخین قونشو اوزاق هوم دان یاخجی دیر.

۱۱- یئسن قووتین آرتار، وئرسنحؤرمتین.

۱۲- یاغ یاخجی یاغدیر، حئییف (حنؤیک) ایت دری سینده دیر.

۱۳- یولو گئت قورتول، بورجوو وئر قورتول.

۱۴- یئتیمه وای - وای دئین چوخ اولار، چؤرک وئرنا آز اولار.

۱۵- یول اوسته بوستان اکمک موصیبتدیر.

۱۶- یؤگور آت اؤزونه قمچی یئتیرمز.

۱۷- یای وار، قیش وار، نه تله سیک ایش وار.

۱۸- یئتیم داغا چیخاندا یا قار اولار یا بوران.

۱۹- یوز دفعه اؤلچ، بیر دفعه بیچ.

۲۰- یاغیش قایانی دیببندن یئریندن کیمی، فیکیر - دوشونجه ده آدمی پوچ ائلر.

- ۲۱- یوور گۆزونو، آچیر آغزینی.
- ۲۲- یاخشی آداملا داشی، پیس آداملا یئمه آشی.
- ۲۳- یوز سننن کیمی سینی دییرمانا سوسوز آپارار، سوسوز گتیرر.
- ۲۴- یو گلدی بدنه، رمت دؤروب گئدنه.
- ۲۵- یوخدویا قلم ایشله مز!
- ۲۶- یولدان یئریوه قاتما، قاتسان یول صاحیبی سنله مودارا ائدر.
- ۲۷- یئینده جامیش آخیریندا، ایشله ینده بیزو آخیریندا.
- ۲۸- یایا چیخدی ویلاغیم، کچی گۆتونه بارماغیم. (ائششگی کۆرپودن کئچمک)
- ۲۹- یئیین گئدیر، دئییرلر: آی بیج کۆپک اوغلو، یاواش گئدیر دئییرلر: آی گیج کۆپک اوغلو.
- ۳۰- یئری بوشدو بوش اولسون، گئندیگی یئر خوش اولسون. قوشا قری سینلر. (تزه گئدن گلین اوچون)
- ۳۱- یئرینه ایشه مگی بس دئییل، هله شیرین چای دا ایسته بیر.

خ:

- ۱- خلفه (خلیفه) نین جیبیندن حتمکارلیق ائلیر. (ائله بیر)
- ۲- خاتین قیز خالاسینا چکر، مرد ایگید دایی سینا.
- ۳- خانیم سیندیران قابین سسی چیخماز. کولفت (کیفلیت) سیندیرانین سس چیخار.
- ۴- خوروز یوخ ایدی دان (سحر) آچیلما ییردی.
- ۵- خابین خوفلو اولار.
- ۶- خلعتین گل سین! (نفرین، قارغیش) [قانلی کۆینگین گل سین]

ز، ظ:

- ۱- زور قاپی دان گیرنده، فت (فند) پاچادان قاچار.
- ۲- ظولم ایله آباد اولان عدل ایله ویران اولار.
- ۳- زاهید آلدادار، او دونیادا اود وار! او دونیادا اود یوخدو، بو دونیادان او دونیایا اود آپاران چوخدو.
- ۴- ظالیم اوغنونون چۆرگی دیزی نین اوستونده دیر.
- ۵- زیرک قوش دیمدیگیندن تله یه دوشر.
- ۶-

آتالار سؤزو

۱. ایشی آستا گۆر، اوستا گۆر.

۲. الیم خمیر، قارنیم آج.
۳. ایستی آشیما سویوق قاتما.
۴. جهنمه گئدن اوزونه یولداش آختارار.
۵. چاغیرمامیش قوناغین دالی سؤزلو اولار.
۶. قیزیم سنه دئییرم، گلین سن آندیریرام.
۷. گؤرونن داغ اوزاق اولماز.
۸. یئمک ایله دویمایان، یالماق ایله دویماز.

یوز دفعه اولچ، بیر دفعه بیچ

آتالار سؤزو

۱. تیکان سیز گول اولماز.
۲. بیتلی پاخانین کور آلیجیسی اولار.
۳. اویناشینا اینانان آرواد، ارسیز قالار.
۴. عیب سیز گؤزه ل اولماز.
۵. عیب سیز دوست آختاران، دوست سیز قالار.
۶. آز دانیس، چوخ ائشیت.
۷. بوگونون ایشین، صاباحا ساхлаما.
۸. عاغیل یاشدا دئییل، باشدا دیر.
۹. دامجی دامجی گؤل اولار.
۱۰. یولداش آجی دانیشار.
۱۱. داغ داغا چاتماز، ادام آداما چاتار.
۱۲. یاخجی دوست قارا گونده بئلنر.
۱۳. باخارسان باغ اولار، باخماز سان داغ اولار.
۱۴. بیلمه مک عیب دئییل، سوروشماماق عیب دیر.
۱۵. اناسینا باخ قیزین آل، قیراغینا باخ بئزین آل.
۱۶. بئکار گزمک ده ن (شیفلنمک ده ن) موفته ایشله مک یاخجی دیر (ئیی دیر).
۱۷. آلاله قوموش قاپینی باغلاسا، قیزیل قاپینی آچار.
۱۸. داغ اوچماسا، دره دولماز.
۱۹. پیشیگین قانادی اولسایدی (پیشیک اوچا بیلسیدی)، سئرچه ده ن آد قالماز دی.
۲۰. دوستا پیسلیک ائله سن، سنده ن اوزون دؤنده ره ر.

دوستا پیسلیک ائله سن، سنه آرخا چؤنده ره ر.

۲۱. اوتانانین اوغلو، قیزی اولماز.

۲۲. قیرخ اوغدو بیر چیلپاقی سویانماز.

۲۳. قارداش قارداشین اتین یئسه ده، سوموگون آتماز.

– اؤزکه آتینا مینن، تئز دوشر.

– آی همیشه بولود آلتیندا قالماز.

– ایسته بیرسن بول چؤره ک، آل الینه بئل کؤره ک.

– اوت کوکو اؤسته بیتر.

– چؤلکم دبیغلانار قاپاغین تاپار.

– گئمیده اوتوروب گمی چی یه زور گلیر.

– یرلی گلدی، یرسینز قاچ.

– ده لیه هول وئر، الینه بئل وئر.

– دووشانا دئنه قاچ، تازییا دئنه توت.

– جوجه همیشه سبد آلتیندا قالماز.

– جوجه نی پاییز سایالار.

– او یامان اؤلسون کی، یئرینه یاخجی گله.

– بیر تیکه نی بیلمه ین، مین تیکه نی ده بیلمز.

– پالازا بورون، ائل ایله سورون.

– دوز یولا گئدن یورولماز.

– قیچین یورقانان گؤره اوزات.

– یایدا بئینی قئنین، قیش دا چؤلمه بی قئینر.

– تر تۆکه نین امگی ده زایا گئتمز.

– چؤره گی وئر چوره چیه، بیرینی ده ارتیق وئر.

– چؤره گی آت سویا، بالیق بیلمسه ده خالیق بیلر.

– دانا چیخمامیش، بیزوو چیخیر.

۵۷.

۱. اؤزکه آتینا مینن تئز دوشر.

۲. آت مینه نین دیر، دون گئی نین دیر.

۳. هر نه سالسان آشیوا، اودا گلر باشیوا یادا هر نه سالسان آشیوا، چیخار قاشیقیوا.

۴. دمیر قاپینین، آغاج قاپی یادا ایشی دوشر.
۵. سۆز، سۆز و گئتیره ر.
۶. آغاجی اۆز ایچیندن قورد یئیر.
۷. شئر (اصلان) اولمایان یئردە، تولکو آلاھلیق ائدە ر.
۸. بید دئی (دیوانه) قویویا داش سالیر، مین اغیلی چیخاردان میر.
۹. ائوین یاوان چۆرە گی، اۆزگە نین پیلووندان یاخجی دیر.
۱۰. قارداش قارداشین اتین یئسە دە، سوموگون آتماز.
۱۱. ایاق اوستە سو باشینا چیخانین، ایشی دوز گلمز.
۱۲. سویون لام آخانیندان، ادامین آلتا باخانیندان قورخ.
۱۳. چالما قاپیسین، چالارلار قاپیوی.
۱۴. مثلده ادب اولماز
۱۵. قازان دیبی یالاما، تویوندا قار یاغار.
۱۶. اؤلونو اۆز باشینا قویسان، تابیتی کورلار.
۱۷. اوجوز اتین شورباسی اولماز.
۱۸. ال الی یووار، الدە قاپیدار اوزو یووار.
۱۹. تومتنو باغین برک باغلا، قونشونو اوغرو توتما.
۲۰. قوردالاسان، قوردو چیخار.
۲۱. سنده ن حرکت، آلاھدان برکت.
۲۲. تئز ائولە نیب، تئز آیریلان پئشمان اولماز.
۲۳. کیشی توپوردوغون یالاما.
۲۴. قوناغین آغزینا گۆرە آش پیشی ره للر.
۲۵. قازان قازانا دئییر اوزون قارا دیر.
۲۶. قیسا آدامین یاریم متری دە یئر آلتیندا دیر.
۲۷. آبرین گئدینجه، جانین چیخسین.
۲۸. ائششک گئتیر، معره که یوکلە.
۲۹. ائششە گین کۆرپودە ن کئچدی.
۳۰. الین داش التیندان چیخدی
- . سۆز و آغزیندا چئینه بیر.
۵۸. آلان راضی، ساتان راضی.

۵۹. بیر یاستیغا باش قویماق.
۶۰. بورنون توتسان، جانی چیخیر.
۶۱. آرپا آرتیق دوشمک.
۶۲. من دئییره م دامدان داما، سن دئییرسن شامدان شاما.
۶۳. سویر گۆرمه میش چیرماتماق.
۶۴. آیا دئییر چیخما، من چیخیم.
۶۵. تویوقون باشین بیر کرره که سلر.
۶۶. کروان کئچر، ایت هورویر.
۶۷. اؤللو دوروب، میرده شیر یویور.
۶۸. آلتداکی دوروب، اوسته کینین بوزونه توپرور.
۶۹. ات المامیش، کیفته ایسته بیر.
۷۰. آختار تاپ، یئرین دئییم اؤزو گلمه سه ده، مکتوبو گئلر.
۷۱. دالیدان آتیلان داش، توپوغا ده گر.
۷۲. یالوارانین آلاهی اولماز.
۷۳. اوزوندن سویو اولمایان.
۷۴. سن آتلی سان، من پیادا.
۷۵. آچدی صاندیغی، تۆکدو پامبیغی.
۷۶. باشینا کول اله سنده اوچا یئرده ن اله.
- اؤرتولو بازار، دوستلوغو پوزار.
- ایکی دؤلتلی ساواشار، آرادا کاسیبین باشی سینار.
- ال الی بووار، ال ده دؤنه ر یوزی یووار.
- آج تویوق یاتار، یوخودا داری گۆره ر.
- ایت هوره ر، کروان کئچه ر.
- باغلی قاپی نین (سفره نین) بیر عیبی وار، آچیق قاپی نین مین عیبی.
- آتی پالان ساخالار، دؤلتی یالان.
- قیش چیخار، اوزو قارالیق کۆموره قالار.
- قیلینج یاراسی ساغالار، دیل یاراسی ساغالماز.
- تک اله ن سس چیخماز.
- دره اویناسا قار یاغار.

قسمت اولسا، گلر یمن دن.
قسمت اولماسا، دوشن دهن دن.
آلاله دغینا باخار، قار وئرن.
کچل طیب اولسا، اؤز باشینا درمان ائلر.
کور نه ایستر؟ ایکی گؤز
بیری ایری، بیری دوز.
گامیشی وکیل ائله سن، انباری اؤزونه چیخار.
ائو اوغروسونا ایت هورومز.
یاز گونون آخشامی، ار – آروادین ساواشی
ه – کؤک – ریشه